

NAČRT USPOSABLJANJA (2. marec 2017) POVZETEK V SLOVENŠČINI

UVOD

Na osnovi Analize obstoječih metod dela z osebami z demenco, ki je bila izvedena v domovih starejših v Umagu, Kopru in Izoli (vsi so partnerji v projektu *Demenca aCROsSLO*) ter novih odkritij in pristopov k demenci, je vodilni partner za področje usposabljanja osebja, ki izvaja socialno-varstvene storitve za osebe z demenco na čezmejnem območju, HUAB – Hrvaško združenje za Alzheimerjevo bolezen, pripravil predlog Načrta usposabljanja, ki ga je po usklajevanju in dopolnitvah na ravni celotnega partnerstva odobril Projektni odbor na sestanku v Kopru 2. marca 2017.

Načrt usposabljanja opredeljuje: vsebino usposabljanja s spremljajočimi kompetencami, ki jih bodo pridobili udeleženci, izvedbo in kraj usposabljanja, terminski načrt in ciljne skupine usposabljanja.

1. Vsebina usposabljanja s spremljajočimi kompetencami, ki jih bodo pridobili udeleženci

Načrt usposabljanja je razdeljen na tri dele in skupaj vključuje 12 tem. Vsak del vsebuje enega do tri module oz. tematske sklope. Posamezni modul sestavljata dve do tri teme. Za obravnavo posamezne teme so predvidene 3 pedagoške ure. V ta čas je poleg predavanj vključeno tudi interaktivno delo s slušatelji in analiza primerov iz prakse, s katerimi se srečujejo udeleženci predavanj.

2. Izvedba in kraj usposabljanja

Izvedba načrta usposabljanja je povezana s sodobnimi tehnikami, ki temeljijo na aktivnem sodelovanju udeležencev in zagotavljajo veliko možnosti za uporabo teorije v praksi. Udeleženci bodo prejeli posebna znanja, spretnosti in orodja, ki jih bodo sposobni uporabiti pri vsakdanjem delu in tako preveriti njihovo učinkovitost. Koordinacijo izvedbe predavanj v sodelovanju z ostalimi partnerji izmenično prevzmeta Hrvaško združenje za Alzheimerjevo bolezen in Nacionalni inštitut za javno zdravje. Izobraževalno gradivo bo na voljo tudi širši javnosti v elektronski obliki na spletni strani projekta *Demenca aCROsSLO* v obeh jezikih.

Projekt DEMENCA ACROSSLO sofinancira ESRR v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška.

Glede na veliko število zaposlenih, ki bodo vključeni v načrt usposabljanja, se bodo predavanja z delavnicami izvajala na dveh lokacijah: v Domu upokojencev Izola in Domu Umag. Zaradi stroškovne učinkovitosti se bodo predavanj v Izoli udeležili tudi zaposleni iz Obalnega doma upokojencev Koper.

3. Terminski načrt usposabljanja

Usposabljanje se bo izvajalo v obdobju od sredine marca do sredine junija 2017.

4. Ciljne skupine usposabljanja

Prvi modul usposabljanja, ki je uvodno naravnani, je prilagojen vsem ciljnim skupinam: vodilnemu kadru, strokovnim delavcem in pomožnemu osebju. Primarna ciljna skupina za drugi, tretji in četrti modul usposabljanja je predvsem strokovno osebje srednje stopnje izobrazbe. Peti modul je namenjen predvsem visoko izobraženim delavcem, kamor sodi strokovno in vodstveno osebje.

KURIKULUM NAČRTA USPOSABLJANJA

I. del: Uvod v demenco

1. modul: Uvod v demenco, osnove nege in oskrbe oseb z demenco ter psihosocialni pristop

Namen prvega modula je vsem ciljnim skupinam omogočiti razumevanje nastanka simptomov demence (prvenstveno zmanjšanja spoznavnih sposobnosti in sprememb vedenja) ter pomena ustreznih pristopov, s katerimi lahko osebam z demenco pomagamo izboljšati ali ohranjati kakovost življenja. Prvi del Načrta usposabljanja obsega en modul predavanj, ki vključuje tri teme:

1. tema: uvod v demenco ter njeni vzroki in posledice; razumevanje kognitivnih sprememb pri osebah z demenco in možnosti ohranjanja preostalih kognitivnih sposobnosti oseb z demenco.

Cilj te teme je omogočiti splošno razumevanje narave nevrodegenerativnih bolezni, med katerimi je Alzheimerjeva bolezen najbolj pogosta.

2. tema: načela in pomen psihosocialne oskrbe in dostopa do oseb z demenco; sodelovanje in povezovanje institucionalne oskrbe s skrbjo svojcev in prijateljev oseb z demenco.

Naloga te teme je predstaviti psihosocialne in individualizirane oblike celostne oskrbe in nege, ki na prvo mesto postavlja osebnost in potrebe ljudi z demenco z namenom izboljšati in ohranjati kakovost njihovega življenja.

3. tema: osnove nege in oskrbe oseb z demenco; značilnosti, želje in potrebe oseb z demenco in njihove družine; pomoč pri vsakodnevnih aktivnostih.

Tema omogoča splošno razumevanje želja in potreb oseb z demenco, njihovega psihičnega stanja, sprememb vedenja in še posebej zmanjšanja kognitivnih sposobnosti. Predstavljene bodo tudi oblike pomoči osebam z demenco pri opravljanju vsakodnevnih aktivnosti.

II. del: Delo z osebami z demenco in njihovo družino

Vsebina drugega dela je omogočiti pridobivanje znanja in veščin, ki so potrebne za prenos psihosocialnih in zdravstvenih pristopov na področju dela z osebami z demenco v prakso. Ta del Načrta usposabljanja je sestavljen iz treh modulov, ki vključujejo skupaj sedem tem.

2. modul: Vzroki za demenco in načini ukrepanja pri simptomih demence

Cilj drugega modula je pojasniti spremembe vedenja pri osebah z demenco in razložiti načine ukrepanja pri neželenih oblikah vedenja.

4. tema: razlike v izrazitosti simptomov demence v zgodnji, srednji in zadnji fazi bolezni; vedenjski in psihološki znaki demence, njihovo prepoznavanje; diagnoza in ocena.

Cilj teme je strokovno pojasniti in omogočiti boljše razumevanje simptomov demence. Predstavljeni bodo vedenjski in psihološki znaki demence. Razumevanje sprememb, ki se dogajajo pri osebi z demenco, je osnova za izbiro ustreznih farmakoloških in nefarmakoloških terapij.

5. tema: razumevanje in prepoznavanje vedenjskih in psihičnih sprememb pri osebah z demenco ter ukrepanje.

Ta tema prikazuje, v katerih obdobjih razvoja demence in na kakšen način je mogoč nefarmakološki oz. psihosocialni pristop k ukrepanju v primeru pojavljanja neželenih oblik vedenja in psihičnih stanj pri osebah z demenco.

3. modul: Komunikacija, stres in okolje

Cilj tretjega modula je razumeti dejavnike, ki vplivajo na komunikacijo in interakcijo z osebami z demenco in njihovimi svojci ter usvojiti načine za ugotavljanje in odpravljanje

Projekt DEMENCA ACROSSLO sofinancira ESRR v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška.

stresa formalnih in neformalnih negovalcev. Pojasnili bomo tudi vpliv življenjskega okolja na osebe z demenco.

6. tema: osnovne komunikacijske veščine s poudarkom na komunikaciji s svojci oseb z demenco

Cilj te teme je pojasniti osnovna izhodišča komunikacije in sorodnih veščin pri pogovoru z ljudmi, ki nimajo zmanjšanih kognitivnih sposobnosti. Posebna pozornost je namenjena empatiji, ki je pogosto nejasno definirana kot čustvena komunikacija, ter procesom sprejemanja notranje vsebine sporočila.

7. tema: načela komuniciranja z osebami z demenco; simptomi stresa pri formalnih negovalcih in skrbnikih ter preprečevanje in odpravljanja stresa

Namen te teme je spoznati tehnike komuniciranja z osebami z demenco ter pojasniti načine prepoznavanja in odpravljanja stresa, s katerim se spopadajo njihovi svojci, pa tudi formalni negovalci.

8. tema: Vpliv življenjskega okolja (ureditve institucionalnega in zasebnega okolja) na kakovost življenja oseb z demenco

Cilj te teme je s primeri iz prakse nazorno pokazati, kako posameznik zaznava prostor, ki ga obdaja, in kako ureditev okolja vpliva na kakovost življenja oseb z demenco. S prilagoditvami v domačem okolju in domovih starejših je pri osebah z demenco mogoče preprečiti ali omiliti nekatere neželene oblike vedenja in psihičnih stanj.

4. modul: Nefarmakološke in farmakološke terapije

Cilj tega modula je naučiti se razlikovati možnosti nefarmakoloških terapij in ugotoviti, katere funkcije in neželene učinki ima farmakološko zdravljenje. Zanima nas, kako nefarmakološke in farmakološke terapije vplivajo na osebe z demenco.

9. tema: nefarmakološke terapije (pregled uspešnosti in učinkovitosti nefarmakološkega zdravljenja s primeri) in motivacijske tehnike.

Tema predstavlja najpogostejše nefarmakološke terapije, ki jih uporabljamo pri delu z osebami z demenco: kognitivne in emocionalne terapije, terapije kreativnega izražanja, terapije bazalne stimulacije (stimuliranje občutja lastnega telesa) in delovne terapije. Motivacijske tehnike bodo tudi praktično prikazane.

10. tema: farmakološke terapije (zdravila in neželeni učinki), posebnosti zdravstvene nege oseb z demenco in ukrepanje v primerih, ki zahtevajo pomoč zdravnika specialista.

Projekt DEMENCA ACROSSLO sofinancira ESRR v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška.

Dom upokojencev Izola
Casa del pensionato Isola

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Obalni dom upokojencev Koper -
Casa costiera del pensionato Capodistria

Grad Umag
Città di Umago

Hrvatska
Hrvatska udruga za
Alzheimerovu bolest

Atilio Gamboc
Dom za starije i nemoćne osobe

Naloga te teme je pojasniti posebnosti zdravstvene nege in farmakoloških terapij pri obravnavanju nevrodegenerativnih bolezni in psihičnih stanj pri osebah z demenco. Slušatelji se bodo seznanili tudi s situacijami, ko so negovalci dolžni na pomoč poklicati zdravnika specialista.

III. del: Integracija dela in upravljanja

Tretji, zadnji del Načrta usposabljanja sestavlja en modul, ki obsega dve temi. Namenjen je predvsem vodilnim in vodstvenim ter strokovnim delavcem, ki organizirajo in upravljajo delo, povezano z osebami z demenco v domovih upokojencev ali vodijo delo v programih za pomoč na domu.

5. modul: Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela z osebami z demenco

Cilj tega modula je usvojiti posebnosti psihosocialnega dela z osebami z demenco in njihovimi svojci ter načine upravljanja demence.

11. tema: psihosocialni pristopi, intervencije in metode dela z osebami z demenco in njihovimi svojci

Ta tema se osredotoča predvsem na področje socialnega dela z osebami z demenco. Prav zato obravnava triangulacijo oskrbe oseb z demenco (oseba z demenco – skrbniki – svojci), ustrezne načine načrtovanja psihosocialne intervencije ter delo z osebami z demenco in njihovimi svojci. Predstavljeni bodo tudi modeli izdelave biografije oseb z demenco.

12. tema: načela managementa in standardi dela na oddelkih za osebe z demenco; metode za ocenjevanje, spremljanje in evalvacije zdravstvenega in socialnega položaja oseb z demenco

Namen tega modula je približati problematiko organizacije dela na oddelkih, kjer bivajo osebe z demenco z vidika managementa. Posebna pozornost bo namenjena upravljanju modelov za ljudi z demenco in integriranim metodam ocenjevanja in načrtovanja dela z ljudmi z demenco.

Pregled tem, krajev in datumov izvajanja Načrta usposabljanja

		A. Uvod v demenco						B. Delo z osebami z demenco in njihovo družino								C. Integracija dela in upravljanje									
		1. modul Uvod v demenco, osnove nege in oskrbe oseb z demenco ter psihosocialni pristop						2. modul Vzroki za demenco in načini ukrepanja pri simptomih demence				3. modul Komunikacija, stres in okolje				4. modul Ne farmakološke in farmakološke terapije				5. modul Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela z osebami z demenco					
Splošni cilji		Omogočiti razumevanje nastanka simptomov demence (prvenstveno zmanjšanja spoznavnih sposobnosti in sprememb vedenja) in pomena ustreznih pristopov, s katerimi lahko osebam z demenco pomagamo izboljšati ali ohraniti kakovost življenja.						Pojasniti spremembe vedenja OSD in razložiti načine ukrepanja pri neželenih oblikah vedenja.				Razumeti dejavnike, ki vplivajo na komunikacijo in interakcijo z osebami z demenco in njihovimi svojci ter usvojiti načine za ugotavljanje in odpravljanje stresa formalnih in neformalnih negovalcev. Razumeti vpliv okolja na osebe z demenco.				Razlikovati možnosti nefarmakoloških terapij in ugotoviti, katere funkcije in neželene učinki ima farmakološko zdravljenje.				Usvojiti posebnosti psihosocialnega dela z OSD in njihovimi svojci ter načine upravljanja demence.					
Vsebina tem		1. tema		2. tema		3. tema		4. tema		5. tema		6. tema		7. tema		8. tema		9. tema		10. tema		11. tema		12. tema	
		Uvod v demenco, njeni vzroki in posledice. Razumevanje kognitivnih sprememb pri OSD in možnosti ohranjanja preostalih kognitivnih sposobnosti OSD.		Načela in pomen psihosocialne oskrbe in dostopa do OSD. Sodelovanje in povezovanje institucionalne oskrbe s skrbjo svojcev in prijateljev OSD.		Osnove njege in oskrbe OSD. Značilnosti, želje in potrebe OSD in njihove družine. Pomoč pri vsakodnevnih aktivnostih.		Razlike v izrazitosti simptomov demence v zgodnji, srednji in zadnji fazi bolezni. Vedenjski in psihološki znaki demence, njihovo prepoznavanje, diagnoza in ocena.		Razumevanje in prepoznavanje vedenjskih in psihičnih sprememb pri OSD ter ukrepanje.		Osnovne komunikacijske veščine, proces, načela in vrste komunikacije. Empatija in retorični trikotnik. Notranja vsebina sporočila. Komunikacija s svojci OSD.		Dejavniki učinkovanja in načela komuniciranja z OSD. Terapevtski učinki komunikacije. Simptomi stresa pri formalnih negovalcih in skrbnikih. Načini preprečevanja in odpravljanja		Vpliv življenjskega okolja (ureditve institucionalnega in zasebnega okolja) na kakovost življenja OSD.		Nefarmakološke terapije (pregled uspešnosti in učinkovitosti nefarmakološkega zdravljenja s primeri). Motivacijske tehnike.		Farmakološke terapije (zdravila in neželeni učinki), posebnosti zdravstvene nege OSD. Primeri, ki zahtevajo pomoč zdravnika specialista.		Triangulacija oskrbe OSD. Psihosocialni pristopi, intervencije in metode dela z OSD in njihovimi svojci. Modeli izdelave biografije za OSD.		Načela managementa in standardi dela na oddelkih za OSD. Metode za ocenjevanje, spremljanje in evalvacije zdravstvenega in socialnega položaja OSD.	
Kraj		Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag	Izola	Umag
1. pred.		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2. pred.		3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Datum		23.3.17.	24.3.17.	30.3.17.	31.3.17.	6.4.17.	7.4.17.	20.4.17.	28.4.17.	4.5.17.	5.5.17.	11.5.17.	12.5.17.	18.5.17.	19.5.17.	25.5.17.	26.5.17.	1.6.17.	2.6.17.	8.6.17.	9.6.17.	12.6.17.		13.6.17.	
Izvajalec		NIJZ (PP6)		NIJZ (PP6)		HUAB (PP5)		HUAB (PP5)		NIJZ (PP6)		NIJZ (PP6)		HUAB (PP5)		NIJZ (PP6)		HUAB (PP5)		NIJZ (PP6)		HUAB (PP5)			
Predavatelj		dr. Zvezdan Pirtošek		Vesna Hojan 9. tema		Mira Dajčič		Boma Godan		Marinka Rudolf		dr. Jana Mali 2. tema		dr. Vojko Kavčič 6. tema		Tomislav Huič		dr. Milica Gregorič Kramberger 7. tema		dr. Fran Borovečki		dr. Jana Mali in Tomislav Huič, združeno v eno predavanje 12.6.			

Projekt DEMENCA ACROSSLO sofinancira ESRR v okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška.

